

Ред. Гимназия

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ Α'
ΑΡΙΘ. - 52

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1909

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργυρὰ . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3
ἐν τῇ ἑξωτερικῇ φράγκᾳ χρυσᾷ. 25

Επίτιμος διευθυντής καὶ ἀρχισυντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

+ Ὁ Ἑλασσῶνος ΠΟΛΥΚΑΡΤΟΣ (Πρόεδρος)
+ Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΒΕΝΙΑΜΙΝ
+ Ὁ ἀρχιγραμματ. τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Πᾶσα αἴτισις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ διευθύνοντος τὸ γραφεῖον κ. Μ. Βασιλείου Β' γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαρατήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου καθὼς καὶ τὴν σφραγίδα τῆς « Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας ».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αἱ ἑορταὶ — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Καταστατικὴ τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐργασιῶν κατὰ τὸ 1909 — Πατριαρχικὴ μέριμνα περὶ ἐκδόσεως βιβλίων λειτουργικῶν — Ἀνάμικτα σημειώματα — Περὶ Μαθητικῶν ποιῶν.

Αἱ Εορταὶ

Αἱ ἑορταὶ τῆς τοῦ Σωτῆρος γεννήσεως διεξήχθησαν ἐν χαρᾷ πνευματικῇ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, ἐν τε τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις, συνέρρευσαν δ' ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων καὶ τὰς πρὸ αὐτῆς καὶ μετ' αὐτὴν οἱ πιστοὶ, πρὸς αἶνον τοῦ μεγάλου ὀνόματος Ἐκείνου, ὃς ἠὺδόκησε νὰ χορηγήσῃ πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις εἰρήνην τὴν πρὸς ἑαυτοὺς καὶ σθένος καὶ καρτερίαν ἀπέναντι τῶν ἑξωθεν ἐπιγενομένων ἡμῖν δοκιμασιῶν. Ὁ ἐκ στόματος θηλαζόντων καὶ θηλαζουσῶν καὶ νηπίων καταρτιζόμενος αἶνον, ὁ καμπτόμενος ἐκ τῶν ἱκεσιῶν καὶ δεήσεων μητέρων καὶ πατέρων καὶ παιδίων πασχόντων τε καὶ ταλαιπωρουμένων ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ ἐχορήγησε τὴν μεγάλην ἀρετὴν τῆς ὑπομονῆς εἰς ἀπειράριθμα πλήθη χριστιανῶν, εὐλογοῦντα τὸν Λυτρωτὴν τῆς ἀνθρωπότητος· εὐλογοῦντα τὸν ἀπὸ καταστροφῆς ρύσμενον ἔθνη πιστὰ

καὶ φυλάς εὐσεβεῖς, ἀκολουθούσας Αὐτοῦ τῇ θείᾳ νόμῳ, τηρούσας τὰς θεοδιδάκτους διατάξεις θρησκείας οὐκ' ἐξ ἀνθρώπων προελεύουσας τε καὶ διδαχθείσης. Ἐδόξασαν καὶ πάλιν ἐξόχως ἐν ναοῖς ἱεροῖς, ἐντὸς μεγαλοπρεπῶν ἢ καλαμοστεγῶν εὐκτηρίων, ἐν συναισθήσει τῆς μεγάλης τοῦ αἰωνίου Κριτοῦ βουλῆς τε καὶ δυνάμεως, ἡ ἀνεπιγνώστως, ἄσοφοι τε καὶ σοφοί, ἀνεπτυγμένοι καὶ ἀπαίδευτοι, τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν. Καὶ διὰ μέσου τῶν ἐορτῶν καὶ ἐπὶ τῇ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀνατολῇ τοῦ νέου ἔτους, ἀνεμνήσθησαν ὅτι, ὁ σώσας τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῆς δουλείας, ὃ ἐκ σκότους ἐλύσας εἰς τὸ φῶς πρὸ εἰκοσιν αἰώνων, Αὐτὸς ἔσωσε καὶ σώζει τοὺς πιστοὺς Αὐτοῦ ὁπαδοὺς καὶ μαθητὰς εἰκοσιν ὀκτὸς ἑκατονταετηρίδας, δικιμάζων μὲν αὐτῶν τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν, ἐπιτρέπων νὰ διέλθωσι διὰ μυρίων δοκιμασιῶν—«διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος»—ἀλλ' οὐχὶ παραπέμπων ἐπ' ἄπειρον τοὺς πειρασμοὺς, καὶ κατὰ τὸ γραφικὸν—«ἐξάγων εἰς ἀναψυχὴν».

Ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ ἔτους 1909 ζωηρότερον ἐπαναφέρομεν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν πάντες οἱ πιστοὶ τὰ τελεσθέντα πάλαι τε καὶ νῦν. Ἀποτελοῦμεν μέλη μιᾶς θεοφυτεύτου κοινωνίας, ἥς τῶν τυχῶν δεσπόζει καὶ

διέπει ὁ «πρὸ τῶν αἰώνων γεννηθεὶς ἐκ πατρὸς, ἐπ' ἐσχάτων δ' ἐκ Παρθένου σαρκωθείς Θεός». Τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας Αὐτοῦ γινώσκουμεν τὴν θείαν σύστασιν, τὸν προορισμὸν, τὰ παθήματα· μιμνησκόμεθα καὶ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς, καὶ ἀπ' αὐτοῦ λαμβάνομεν τὰ πορίσματα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἔχωμεν διαρκῶς ἐνώπιον ἡμῶν, ἐνόσω διαπλέομεν τοῦ βίου τοῦ ἐπιγείου τὴν ἀλμυρὰν θάλασσαν. Μιμνησκόμεθα τῶν παθημάτων τῆς χριστιανικῆς ταύτης κοινωνίας, τῆς ὁποίας τὰ μέλη ἐδοκίμασαν πικρίας θλίψεων, ὑπέστησαν κινδύνους καὶ καταδρομὰς ἐκ ψευδαδελφῶν καὶ ἀλλοθρήσκων, ἐθυσίασαν τὴν γεγρανὴν αὐτῶν ὑπόστασιν, ὅπως θεμελιώσωσι τὸ θεοπαγὲς οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας. Πολλοὶ καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἐδοκίμασαν ὅμοια παθήματα, καὶ ἡ πίστις ἡ ὀρθόδοξος ἠρίθμησεν ὁμολογητὰς καὶ μάρτυρας ἐν καιρῷ κινδύνων τοῦ αὐτονόμου πολιτεύματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ μέχρι χθὲς καὶ πρώην ἐν καιρῷ προσβολῆς τοῦ ὀρθοῦ δόγματος. Ἐπεσφράγισαν οὗτοι βίον εὐσεβῆ διὰ τοιοῦτου τέλους, ἐγένοντο παράδειγμα ζῶν εὐσεβείας εἰς τοὺς συγχρόνους, καὶ κατέλειπον εἰς τοὺς ἐπιγεννησμένους αἰδίων τὴν μνήμην τῆς εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων ἡμῶν θερμῆς ἀφοσίωσης. Ἐπένθησαν γονεῖς καὶ συγγενεῖς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐθλίβησαν οἱ φίλοι καὶ συνίστορες ἐπὶ τοῖς παθήμασι καὶ τῇ πρὸς Κύριον μεταστάσει τῶν προαποικομένων. Ἡῤῥατο ἡ Ἐκκλησία καὶ εὐχεταὶ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ κηδεταὶ καὶ μεριμνᾷ ὑπὲρ τῶν ζώντων, ἀγαλλομένη μὲν ἐπὶ τῇ εὐσεβείᾳ τῶν φιλοστόργων τέκνων αὐτῆς, ἀλλὰ γινώσκουσα ἀπὸ τῆς θείας αὐτῆς συστάσεως, κατὰ τὴν φράσιν ἐπιφανοῦς αὐτῆς καὶ τοῦ γένους ἡμῶν διδασκάλου, ὅτι καὶ ρομφαία δι' αὐτὴν ἡτοιμάσται, καὶ τόξον διωκτῶν ἐντείνεται, καὶ ἔξοφος ἀκονίζεται κατ' αὐτῆς, παρὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμήν, ἀπ' ἀνατολῶν τε καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ νότου.

Ἐπὶ τῇ αὐρίον ἀνατολῇ τοῦ 1910, εὐχεταὶ πᾶσιν ὑπομονὴν, εὐχεταὶ πᾶσι καρτερίαν. Καθὼς συνεχίζονται αἱ στιγμαὶ τοῦ χρόνου, αἱ ὥραι καὶ αἱ ἡμέραι, σταθμοὺ μὴ ὑπάρχοντος ἐν τῇ ροῇ τοῦ χρόνου, οὕτω συνεχίζεται καὶ ὁ ἀγὼν ἡμῶν ὁ ἐπὶ γῆς, ὁ τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν αὐτῶν, τῆς ὑπάρξεως τῶν κατὰ μέρος κοινοτήτων καὶ τῶν εὐσεβῶν ἐθνικοτήτων, ὁ ὑπὲρ εὐκλείας καὶ τῆς εὐσταθείας τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, τῆς εὐλογούσης τὰ τῶν πιστῶν ἔργα, τῆς περιεπούσης αὐτῶν τὴν καθόλου σωτηρίαν. Καθὼς δὲ ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς ἐπηρεάσθη ποικιλοτρόπως ἡ πίστις, καθὼς ἐκινδύνευσαν οἱ διὰ τῆς πίστεως ταύτης ἀγιαζόμενοι καὶ σωζόμενοι, οὕτω θέλουσιν ἐπηρεασθῇ καὶ πάλιν, οὕτω θέλουσι κινδυνεύσει.

Διωγμῶν ἐγένοντο μάρτυρες, διωγμῶν προερχομένων ἀπὸ ἰσχυρῶν καὶ ἀπὸ ἀδυνάτων, ἀπὸ ἀπαιδευτῶν καὶ ἀπὸ τῶν νομιζόντων ἑαυτοὺς πεπαιδευμένους, ἀπὸ τῶν βαρβάρων καὶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς πεπολιτισμένους. Ἐντούτοις «ἐμβλέψωμεν εἰς ἀρχαίας γενεάς». Δι' ἄλλον ἐκεῖναι καιροὺς δυσχειμέρους, ὑπέφερον τὰς ἐπιφορὰς τῆς δεκακυμίας τῶν παθῶν, τῶν μερικῶν τε καὶ τῶν γενικῶν, τῶν προσωπικῶν καὶ τῶν φυλετικῶν. Ἐθωρακίζοντο διὰ πίστεως ζωῆς· καὶ ἡ ἐλπίς εἰς τὸν σώζοντα τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ ἐγλύκαινε τὰς τοῦ βίου τοῦ ἐπιγείου πικρίας, ὡς παλαι τὸ ξύλον ἐκεῖνο τῆς Μερρᾶς. «Ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεάς»· ἐπαναλαμβάνομεν τὸ τοῦ σοφοῦ τῆς Βίβλου. Διδάσκουσιν ἐκεῖναι ὅτι οἱ ὑπὲρ εὐγενῶν ἰδεῶν ἀγωνιζόμενοι, καθὼς τὸ ἔθνος ἡμῶν, ἐξηκολούθουν μὲν τὸν ὑπὲρ τοῦ πολιτισμοῦ εὐγενῆ ἀγῶνα ἀλλ' ἐνεπίστευον ἅμα ἑαυτοὺς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐδέποτε κατησχύνοντο. Διδάσκουσιν ἐκεῖναι ὅτι οἱ ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν πίστεως κροτοῦντες πολέμους ἐναντίον ἀφανῶν καὶ φανερῶν διωκτῶν ἐπολιτεύοντο μὲν ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἐμμένοντες δ' ἐν αὐτῷ οὐδέποτε κατέλειπεν αὐτοὺς ὁ σώζων τὸν περιούσιον λαὸν Αὐτοῦ Κύριος. Ἐμβλέποντες εἰς ἀρχαίας γενεάς, καὶ μανθάνοντες μὲν πῶς οἱ τοῦ Θεοῦ διώκται «συμποδίσθησαν καὶ ἔπεσον», ἀλλ' ἀντεχόμενοι ἅμα καὶ πάσης πατρὸς παραδόσεως καὶ διδασκαλίας καὶ τοῦ παρελθόντος ἡμῶν ἐν γένει, θέλομεν τύχει τοῦ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ἀφθίτου κλέους, οὗ ἐτυχον οἱ κρατήσαντες ὁ εἶχον καὶ, κατὰ τὸ γραφικόν, μὴ δόντες «ἐτέρῳ τὴν δόξαν αὐτῶν καὶ τὰ συμφέροντα αὐτῶν ἔθνη ἀλλοτρίῳ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Χριστουγέννων ἐτελέσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ συλλειτουργούντων τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμένικῳ πατριάρχῃ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν Νικαίας, Διδυμοτείχου, Σάμου, Σωζοαγαθουπόλεως, Ξάνθης, Ἐλασσώνος, Προικοννήσου καὶ Ἡλιουπόλεως. Παρήσαν ἐν τῷ ναῷ οἱ ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ἀρμενίων ἐπίσκοποι, ὁ τῶν ἐν Ρουμανίᾳ ἐκκλησιῶν καὶ ὁ τῶν Ταξιαρχῶν ἐν Παλατᾷ, ὁ ἐξ. Μ. λογοθέτης κ. Σ. Ἀριστάρχης, οἱ διοργανωταὶ καὶ ἔμποροι τῆς πλωτῆς ρωσικῆς ἐκθέσεως, καὶ πλήθος εὐσεβῶν.

Ἐπὶ τῇ ἐορτῇ, τὸν παναγιώτατον οἰκουμ. πατριάρχῃν ἐπεσκέψαντο καὶ συνεχάρησαν οἱ συνοδικοὶ καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες μητροπολίται, ὡς καὶ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Δέρκων, οἱ ἐπίτροποι τῶν Ἀγίων Τόπων μετὰ καὶ τοῦ ἐν Κιέβῳ σιναΐτου ἐπιτρόπου κ. Ἀμφιλοχίου, οἱ ἐξοχ. πρεσβευταὶ Ἑλλάδος, Σερβίας καὶ ὁ ἐπιτετραμμένος τοῦ Μαυροβουνίου, ἀντιπρόσωποι τῶν πατριαρχείων τοῦ τῶν ἀνατολικῶν καὶ τοῦ τῶν καθολικῶν ἀρμενίων, ὁ ἐξ. ὑπουργός

τῶν μεταλλείων καὶ δασῶν Ἀριστείδης πασᾶς Γεωργαντζόγλους, ὁ πρόεδρος τῆς Ὁθωμ. βουλῆς ἐνδοξ. Ἀχμέτ. Ριζᾶ βέης, ὁ ὑφυπουργὸς τῆς δικαιοσύνης, οἱ πρῶν ἡγεμόνες Σάμου κκ. Μαυρογένης, Βαϊάνης καὶ Βιθυνός, οἱ Ἕλληνες γερουσταὶ καὶ βουλευταὶ, τὰ μέλη τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, οἱ γραμματεῖς καὶ διερμηνεῖς τῶν πρεσβειῶν Ἑλληνικῆς καὶ Σερβικῆς, ὁ πρῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ γεν. πρόξενος τῆς Ρωσίας κ. Κοχμάνσκυ, αἱ ἐπιτροπεῖαι καὶ ἐφορίαι τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ σχολείων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, οἱ τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς ὑπάλληλοι καὶ πάντες οἱ τὰ κοινὰ παρ' ἡμῖν πράττοντες καὶ οἱ ἐν ταῖς ἐπιστήμας καὶ τοῖς γράμμασι καὶ ἐν τῇ τραπεζιτικῇ κόσμῳ διακρινόμενοι.

Τηλεγραφικῶς καὶ δι' ἐπιστολῶν συνεχάρησαν οἱ μακαριώτατοι πατριάρχαι πρῶν Ἀντιοχείας κ. Σπυρίδων καὶ πρῶν τῶν ἀνατολικῶν ἀρμενίων κ. Μαλαχίας Ὁρμανιάν, οἱ πανιερ. ἀρχιερεῖς, οἱ πανοσ. ἡγούμενοι σταγροπηγιακῶν τινῶν μονῶν, ἐπαρχιακὰ τινὰ σωματεῖα καὶ σημαίνοντες τινες ὁμογενεῖς, ἐν οἷς ὁ ἐν Σόφια πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ζαλοκώστας.—Ἡ Α. Θ. Π. ἀπήντησεν πᾶσιν ἀρμοδίως, ἀπέδωκε δὲ τὰς ἐπισκέψεις αὐτοπροσώπως τοῖς σεβασμ. μητροπολίταις, συνοδικοῖς τε καὶ παρεπιδημοῦσι, τοῖς παν. ἀρχιεπισκόποις τῆς Ἱεροσολυμικῆς Ἐκκλησίας Νεαπόλεως καὶ Λύδης, τῷ ἐνδοξ. προέδρῳ τῆς Βουλῆς, τῷ ἐξ. πρεσβευτῇ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῷ ἐντίμῳ βουλευτῇ πρωτευούσης κ. Π. Κοσμίδη.

Εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῶν καθολικῶν ἀρμενίων ἡ Α. Θ. Π. μετέβη, πρὸς ἀπόδοσιν τῆς ἐπισκέψεως, τῇ κυριακῇ, μετὰ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν Σωζοπόλεως καὶ Προικονήσου, τῶν ἐντίμων μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κκ. Τσαούσογλου καὶ Κιοσέογλου καὶ τοῦ ἄρχοντος καπικεχατζᾶ κ. Α. Οἰκιάδου.

Πανηγύρεις εὐποιᾶς.—Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ 27 λήξαντος, ἀγομένης τῆς ἐπετείου πανηγύρεως τῆς Ἀδελφότητος «Ἀγίου Μηνᾶ», τῆς συντηρούσης ἐν Σταυροδρομίῳ Συσσίτιον, ἐν ᾧ σιτίζονται σχεδὸν ἑκατὸν πενήκοντα πτωχὰ τέκνα τοῦ λαοῦ, προέστη ἐπευλογῶν τὰς φιλανθρωπous τῆς Ἀδελφότητος ἐργασίας ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν σεβασμ. Φιλιπποπόλεως, Σωζοπόλεως καὶ Προικονήσου. Κατὰ τὴν πανήγυριν ταύτην παρήσαν καὶ ὁ ἐξ. πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς ἐριτίμου αὐτοῦ συζύγου, τῆς ὑπὲρ τοῦ συσσιτίου ἀποτελεσματικῶς ἐργαζομένης.—Αὐθήμερον, ἀπὸ πρωΐας, ἐορτάζοντος τοῦ ἐν Τζιβαλίῳ Συσσιτίου τῶν ἐν τοῖς Ζαφειροπουλείοις σχολείοις διδασκομένων, ἐξεπροσώπει τὴν Α. Θ. Π., καταλλήλως προσφωνήσας, ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος προσενεγκῶν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. συνδρομὴν δίλιρον.

Χθὲς ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο τὸ ἐν Σταυροδρομίῳ Ἐθν. Οἰκονομ. Συσσίτιον Παντιᾶ Εὐγενίδου καὶ ἠυλόγησε τὸ γεῦμα, εἰς δ' ἔλαβε μέρος, παρακαθίσαντος καὶ τοῦ ἐξ. πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τῷ Συσσιτίῳ παρῆν καὶ δῆξέριτιμος ἰδρυτὴς αὐτοῦ καὶ χορηγὸς κ. Ε. Εὐγενίδης.

Μνημόσυνον.—Τῇ τετάρτῃ, τελουμένου ἐν τῷ ναῷ τῆς αὐτοκρ. Ρωσικῆς πρεσβείας ἱεροῦ μνημοσύνου ὑπὲρ τῆς

ψυχῆς τοῦ μεγάλου δουκὸς Μιχαὴλ Νικολάεβιτς, παρέστη κατ' αὐτὸ ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Α' πατριαρχ. γραφείου κ. Χρ. Παπαϊωάννου, ἐρμηνέων τῷ ἐξ. πρεσβευτῇ τὰς ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ πρὸς Κύριον μεταστάντος πατριαρχικᾶς εὐχὰς καὶ δεήσεις.

Νέοι μητροπολίται.—Τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Μετρῶν καὶ Ἀθύρων κ. Γρηγόριος.

Ὀνομαστικὰ ἐορταί.—Τοῖς ἐορτάζουσι κατὰ τὰς δύο ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων ὡς καὶ τῇ τρίτῃ (μνήμη τοῦ ἁγίου Στεφάνου) ἡ Α. Θ. Π. ἠύξατο τὰ δέοντα τηλεγραφικῶς καὶ διὰ τῶν ἱερλγ. πατριαρχικῶν διακόνων—τηλεγραφικῶς δὲ συνεχάρη τῇ 27 λήξαντος τοῖς πανιερ. μητροπολίταις Μεθύμνης καὶ Βοδενῶν.

Πατριαρχικὰ εὐχαί.—Τῇ κυριακῇ, τελουμένου ἐν τῷ κατὰ τὸ Τζιβάλιον ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὑπὸ τῆς συνοικίας, τοῦ μνημοσύνου τοῦ ἀειμνήστου Ρωμύλου Σπαθάρη, πολλὰ πράξαντος ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν καταστημάτων τῆς ἐνορίας, ἡ Α. Θ. Π. ἡρμήνευσε διὰ τοῦ πανοσιολ. πρωτοσυγκέλλου τοῖς πενθοῦσιν οἰκείοις τοῦ μνημονευομένου τὰς ὑπὲρ ἀναπαύσεως αὐτοῦ πατριαρχικὰς εὐχὰς.

Τῆς Ἐκκλησ. Ἀληθείας τὸ προσεχὲς φύλλον, πρῶτον τοῦ τριακοστοῦ τόμου, ἐκδοθήσεται, ἔνεκα τῶν ἐορτῶν, τῇ προσεχεῖ παρασκευῇ 8 ἰανουαρίου. Μετὰ τῶν προσεχῶν τευχῶν ἀποσταλήσονται οἱ πίνακες τῶν περιεχομένων τῶν τόμων ΚΘ' καὶ ΚΗ' καὶ αἱ προμετωπίδες.

Ἐκκλησιαστ. δίκαια καὶ προνόμια.—Ἐξετυπαθῇ ἐν τῷ πατριαρχ. τυπογραφείῳ πρὸ μικροῦ «Βραχεῖα Σημειώσεις περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν δικαίων», ἀποτελοῦσα βιβλίον εὐσέλιδον. Ἐξεδόθησαν ἀντίτυπα ἰσάριθμα τοῖς προαγγεληθεῖσι συνδρομηταῖς.—Συμπλήρωμα τοῦ βιβλίου ἔσται ἡ Συλλογὴ τῶν ἐπισήμων τουρκικῶν γραμμάτων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν δίκαια—καὶ ἡ διατριβὴ «Φύσις καὶ φάσεις τοῦ παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικοῦ (προνομιακοῦ) ζητήματος».

Ἐκκλησία Ἑλλάδος.

Βιβλιοθήκαι μοναστηριακαί.—Κατὰ τὴν ὁμῶνυμον ἐφημερίδα τῆς Σερίφου, ὁ πανοσιολ. ἡγούμενος τῆς ἱερᾶς ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν κ. Ἀμβρόσιος, φροντίζων περὶ τῶν ἐν τῇ μονῇ βιβλίων καὶ περισώζων ἐκ τῆς παλαιᾶς ἔμεινε βιβλιοθήκης, διέταξε πᾶν ὅπερ εἰς τοῦτο συντελεῖ. Ἐκ τῶν ἄλλοτε σωζομένων βιβλίων καὶ ἐγγράφων, μένουσι σήμερον δύο πατριαρχικὰ σιγίλλια καὶ τινες ἐκδόσεις ἐκ Βενετίας.

Ἐκκλησίαι ἐν τῇ διασπορᾷ

Κοινότης ἑλλήν. Μιννεαπόλεως.—Τῇ 13 δεκεμβρίου, ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐν Μιννεαπόλει τῆς Ἀμερικῆς κοινότητος, ἥτοι ἡ ἑναρξίς τῶν λειτουργιῶν, ἱεουργήσαντος τοῦ

πανοσιολ. έφημερίου αὐτῆς ἀρχιμ. κ. Κυρίλλου Βαφειοδάκη, παρισταμένου τοῦ έφημερίου τοῦ αὐτόθι ρωσικοῦ ναοῦ καὶ τοῦ χοροῦ τῶν ψαλτῶν, ὅςτις ἔψαλλεν ἑλληνιστί. Ὁ ναὸς ὠκοδομήθη διὰ δαπάνης 150000 φράγκων, ὧν ἡ κοινότης ὀφείλει μὲν τὸ ἐν ὄγδοον. Ἐν τῇ συγκινητικῇ τελετῇ ὡμολησαν ὁ πανοσιολ. προϊστάμενος καὶ ὁ ἀξιότιμος πρόεδρος τῆς κοινότητος κ. Π. Μπουτσάλης, προσενεγκὼν ὑπὲρ τοῦ ταμείου τοῦ ναοῦ 500 φράγκα. Αἱ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν γενόμεναι δωρακαὶ ἀνῆλθον εἰς πεντακισχίλια φράγκα, πολλοστὸν οὔσαι τεκμήριον τῆς διαπνεύσεως τῆς ἑλληνικῆς ἐν Ἀμερικῇ κοινότητος φιλογενεῖας.

Κοινότης Σικάγου. — Εἰς τὴν «Πανελλήνιον» τῆς Νέας Ὑόρκης ἐπιστέλλουσιν ἐκ Σικάγου ὅτι οἱ ἔρανοι οἱ διενεργούμενοι μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς κοινότητος πρὸς ἀνέγερσιν ἑλληνικοῦ δευτέρου ναοῦ κατὰ τὸ βόρειον τμήμα τῆς πόλεως ταύτης ἀνῆλθον εἰς ἑβδομήκοντα καὶ πέντε χιλιάδας φράγκων.

ΔΗΛΩΣΙΣ

ΤΟΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ἀγγέλλομεν ὅτι ἔληξε τὸ ἔτος 1909, καὶ παρακαλοῦνται οἱ συνδρομὴν μίαν ἢ πλείονας ὀφείλοντες ὅπως ὅσον τάχιον ἐξοφλήσωσιν αὐτάς. — Συνιστᾶται δ' ἐπίσης αὐτοῖς, ἐὰν ἀλλάσσωσι διαμονῆς τόπον, νὰ πληροφορῶσι τὴν διεύθυνσιν τοῦ γραφείου.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 1909

Α' ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Συνεδρίαὶ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐγένοντο	121
Ἐγγραφα ποικίλης ὕλης εἰσῆχθησαν καὶ διεξεπεραιώθησαν	3175
Ἀποφάσεις δικαστικάς ἐξεδόθησαν	15
Ἐγκύκλιοι ἀπελύθησαν	10
Σιγίλλια ἐξεδόθησαν	1
Κανονισμοὶ κοινοτήτων καὶ σωματείων ἐνεκρίθησαν	11

Β' Δ. Ε. Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

δικαστικάς συνεδρίαὶ ἐγένοντο	35
διοικητικάς	41
δύο Σωμάτων ἀπὸ κοινοῦ	26
ἀποφάσεις δικαστικάς ἐξεδόθησαν	21

Πράξεις Συμβολαιογραφείου

Καταθέσεις διαθηκῶν	25
δημοσιεύσεις »	6
συντάξεις »	2
ἐπικυρώσεις διαφόρων ἐγγράφων	289

Γ' ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

Κατὰ τὸ ἔτος 1909 τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικὸν δικαστήριον συνεκρότησε τριάκοντα καὶ τέσσαρας (ἀριθ. 34) συνεδρίας, κατὰ τὰς ὁποίας ἐξεδίκασε τὰς τε ἀπὸ τῶν προηγουμένων ἐτῶν ἐν ἐκδικάσει καὶ ἀνεργήτους ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων διατελούσας διαφοροῦ ὕλης ἀγωγὰς καὶ αἰ-

τήσεις ἀνερχομένας εἰς 42, (περὶ ὧν παράβλ. α' Ἐκκλ.σ. Ἀλήθειαν» τῆς 10 ἰανουαρίου 1909)

καὶ τὰς ἀρμοδίως ἐνώπιον αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (1909) παραπεμφθείσας ὑποθέσεις, ἧτοι

α') Ἀγωγὰς περὶ διαζεύξεως ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς	23
β') » » » » » τῆς γυναικὸς	28
γ') » » ἀκυρώσεως γάμου	2
δ') » » τοπικῆς διαστάσεως καὶ διατροφῆς	21
ε') » » παρακολουθήσεως	5
στ') » » μνηστείας	7
ζ') Ἀνακοπὰς	2
η') Αἰτήσεις περὶ ἀναγνωρίσεως γάμου	4
θ') » » διαφοροῦ ὕλης	10 = 102

ἧτοι ἐν ὅλῳ ἀγωγὰς καὶ αἰτήσεις

Α') Ἐξεδικάσθησαν ἐξ αὐτῶν

α') Ἀγωγὰς περὶ διαζεύξεως ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς	27
β') » » » » » τῆς γυναικὸς	19
γ') » » ἀκυρώσεως γάμου	2
δ') » » τοπικῆς διαστάσεως καὶ διατροφῆς	14
ε') » » παρακολουθήσεως	4
στ') » » μνηστείας	5
ζ') Αἰτήσεις περὶ ἀναγνωρίσεως γάμου	6
η') » » ἀποδόσεως τέκνου	1

ἐφ' ὧν καὶ ἐξεδόθησαν ἰσάριθμοι ὁριστικαὶ ὀποφάσεις 78

Β') Συνεξεδικάσθησαν μετ' ἀνταγωγῶν ἀγωγὰς καὶ ἀνακοπῇ

Γ') Ἐπερατώθησαν αἰτήσεις διαφοροῦ ὕλης

Δ') Συνεξεδικάσθησαν καὶ διεγράφησαν

α') Ἀγωγὰς περὶ διαζεύξεως ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἀνδρὸς	2
β') » » » » » τῆς γυναικὸς	6
γ') » » παρακολουθήσεως	1
δ') » » διατροφῆς	3
ε') » » μνηστείας	3
στ') Ἀνακοπῇ περὶ μνηστείας	1

Ἦτοι ἐπερατώθησαν ἐν ὅλῳ ἀγωγὰς, ἀνακοπὰς καὶ αἰτιάσεις

Ε') Ἐν ἐκδικάσει εὐρίσκονται ἀγωγὰς διαφοροῦ ὕλης

ΣΤ') μένουσιν ἀνεργήτοι ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἀγωγὰς κλπ.

144

ΣΗΜ. Ἀποφασισθέντος ὑπὸ τῆς Ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα δημοσιεύωνται τὰ ὀνόματα ἐκείνων, ὧν ὁ γάμος ἀνεγνωρίσθη, ἀναφέρομεν ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1909 ἀνεγνωρίσθησαν δι' ἀποφάσεως οἱ γάμοι τῶν 1) Ἀνδρ. Παπαδάκη καὶ Εὐρ. Κωνσταντινίδου 2) Ι. Ἀδαμαντίδου καὶ Δεσπ. Δημητριάδου (κατὰ παραπομπὴν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου) 3) Θ. Παπορίδου καὶ Αἰκατ. Ἀναστασίου 4) Στ. Μεταξῆ καὶ Ἀρίστης Μεταξῆ 5) Ζωῆς Παντελῆ καὶ Χρήστου Π. Κούρτεβιτς καὶ 6) Πέτρου Μεϊμαρίδου καὶ Σεβαστῆς Καρπίνα.

Δ' ΓΡΑΦΕΙΟΥ Μ. ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΙΑΣ

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας κατὰ τὸ ἔτος 1909 ἀπελύθησαν διαφοροῦ φύσεως ἐγγραφα, ἧτοι

α') Ἐγκύκλιοι	24
β') Ἀδείαι ἐράνων	47
γ') Ἐξώδικοι κλήσεις	138
δ') Ἐξώδικα διαλυτήρια μνηστείας	32
ε') Διάφοροι, ἧτοι ἐπιστολαὶ, συστάσεις κτλ.	3150

ἐν ὅλῳ 3391

Κατὰ τὸ ἔτος 1909 ἀπελύθησαν ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ
Πνευματικοῦ δικαστηρίου μετ' ἀποφάσεις τελεσιδίκους

α') Διαζύγια

β') Διαλυτήρια μνηστείας

32

1

33

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΕΡΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ

(συνέχεια ἀπὸ τοῦ 51 τεύχους) *

Τὸ Εὐχολόγιον τοῦ 1639 περιέχει, μετὰ τὰς τρεῖς
λειτουργίας, ἀκολουθίας ἐσπερινῶν καὶ ὁρθρινῶν, ἀπο-
στολοευαγγέλια εἰς μνήμας ἁγίων, μικρὸν ἁγιασμὸν,
παρακλητικὸν κανόνα, ἀκολουθίαν εἰς ἀρραβῶνα καὶ
στεφάνωμα, καὶ σύνολον τὸ πλήρωμα τῶν ἐν χρήσει
σήμερον Εὐχολογίων* περιλαμβάνονται οἱ «μακαρι-
σμοὶ τῶν ὁκτωχῶν», εὐχαὶ ἐπὶ κολίβων καὶ εἰς πᾶ-
σαν ἀρρωστίαν, εὐχαὶ εἰς λεχὼ, εἰς τὸ σφραγίσαι
παιδίον τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ κλπ. αἱ ἐπτὰ Σύνοδοι, πρό-
χειρον (δηλ. διάγραμμα), τὸ περὶ συγγενείας καὶ ἡ
Μυστικὴ Θεωρία, Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως.

Πλουσίαν ἐνέχει καὶ τοῦτο τὴν ὕλην, πῶς δὲ καὶ
τίνες οἱ λόγοι τῆς ἐκτυπώσεως αὐτοῦ ἀναγγέλλει ὁ
πρόλογος ὁ προσφωνούμενος εἰς Ἀθανάσιον Βαλερια-
νὸν, μητροπολίτην Φιλαδελφείας. Καλὸν ἵνα ἐκδοθῇ
ἐνταῦθα διὰ πολλοὺς λόγους, ἔχων οὕτως:

Τῷ | πανιερωτάτῳ | καὶ σοφώτατῳ | μητροπολίτῃ Φιλαδελφείας | κυρίῳ
Ἀθανασίῳ | τῷ Βαλλεριανῷ* | ὑπερίμῳ καὶ ἐξάρχῳ | τοῦ οἰκουμενικοῦ πα-
τριάρχου. Τὴν ὁφει | λομένην αἰδῶ, καὶ εὐλαβείαν.

Ἀπὸ ὅλα ὅσα συντελοῦσι καὶ συμπληροῦσι τὴν ὁρθόδοξον πίστιν, πανιε-
ρώτατε, καὶ σοφώτατε δέσποτα. πρῶτον καὶ μεγαλλήτερον εἶναι τὸ μυστήριον
τῆς ἱερᾶς καὶ ἀναιμάκτου θυσίας. Διὰ τῆς ὁποίας πρῶτον λαμβάνομεν τὴν Ἀφε-
σιν τῶν ἁμαρτιῶν μας, ἔτι δὲ ἐνούμεθα μετὰ Χριστὸν, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν
τοῦ ὁποῦ | εἶπεν. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἶμα ἐν ἐμοὶ
μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. Διὰ τοῦτο μὲ δίκαιον τρόπον εἶναι πολλὰ χρήσιμος ἡ ἐρ-
μηνεία τῆς θείας λειτουργίας, οὐ μόνον εἰς τοὺς ἑλλογιζομένους, καὶ Μαθηματικούς
ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἁμαθεῖς, διὰ τὴν καταλαβάνουσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ
μυστηρίου, ὅπου λατρεύουσιν, καὶ τὰ διδάσκουσιν τοῖς λαοῖς τοῦ Χριστοῦ.
ὅτι κατὰ τὸν θεῖον Γρηγόριον, τὸ τελείως ἄληπτον, ἀνέλπιστον, καὶ ἀνεπιεί-
ρητον. Τὸ δὲ ἀμυδρῶς ληπτὸν ἐλκεῖ πρὸς ἑαυτὸ, καὶ θαυμάζεται. Θαυμαζόμενον
δὲ ποθεῖται πλέον. ποθεύμενον δὲ καθαίρει. Καθαίρων δὲ θεοειδεῖς ἐργάζεται.
τοῦτο ἀναλογιζόμενος ὁ ἐν ἁγίοις Πατὴρ ἡμῶν, Γερμανὸς Πατριάρχης Κωνσταν-
τινουπόλεως, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίου, ζήλω θεῖῳ κινούμενος. μετ' ἐκείνου
μεγάλον, ἡρμήνευσε τὴν θείαν μυσταγωγίαν, Σοφώτατα, καὶ ἁγιώτατα, καὶ
ἐπαρῶς ἐκέντην εἰς τὸν κόσμον, διὰ ἰδίον μνήμη, καὶ ἐτυπώθη, καὶ ἄλλην
βολάν, ἀλλ' ὁ πολὺς καιρὸς ἐγένεν αἰτία, καὶ δὲν εὐρίσκεται νῦν τὴν ἀπο-
κτίσουν ὅσοι τὴν ἐπιθυμοῦν. καὶ ἐπειδὴ ἀνάμεσα εἰς τὰ Βιβλία μου εὗρεθῇ ὁ
αὐτὸς θησαυρὸς, ἐζήτησάντων νὰ τὸν τυπώσουν διὰ ὠφέλειαν κοινήν, ὁ ἐν Ἱερο-
μονάχοις αἰδέσιμος κύριος Φιλόθεος Βαλλεριανὸς. καὶ Ἱερομνήμων τῆς ἁγιωτά-
της Ἐπισκοπῆς Κυθήρων, καὶ ὁ τιμιώτατος, καὶ χρησιμώτατος ἐν ἄρχουσιν,
κύριος Ἐπιφάνιος Ἡγούμενος, ἐξ Ἰωαννίνων. Καὶ ἐγὼ τὸν ἔδωκα μετὰ | χαρᾶς,
καὶ ἐτύπωσάντων διὰ ψυχικὴν σωτηρίαν, καὶ διὰ τὴν φανερώσων τὴν περὶ
τὸν πλησίον ἀγάπην, δὲν ἐψήφησαν ἐξοδὸν, ἡ κόπον, ἀλλὰ μετ' ἐπιθυμίας ἔδω-
σαν τὸ αὐτὸ Βιβλίον, (ἡγουν τὴν θείαν λειτουργίαν ἐξηγημένην) εἰς τὰς χεῖρας
τοῦ κυρίου Ἰωάννου Ἀντωνίου Ἰουλιανῶ. Ἐκ προγόνων Τυπογράφου, καὶ ἐπέ-
πρασάντην εἰς δόξαν Θεοῦ. Διὰ αὐτὸ τὸ τέλος, ὅτι νὰ ἔχουσι μνημόσυνον ἀπὸ

τοὺς ἐντευζομένους παρὰ καλοῦντες τοὺς, νὰ μὴν ἀστοχοῦν τὰ ὀνόματά τους
εἰς τὰς ἁγίας αὐτῶν προσευχάς. προστεθήσαν δὲ καὶ ἕτεροι Ἀκολουθίαι ἀνή-
κουσαι τῷ ἱερεὶ καθ' ἑκάστην ἀναγκαίαι, ὡς ἐν τῷ Πίνακι φέρεται. Ὀνομάσθη
δὲ τὸ παρὸν Βιβλίον Λειτουργία ἐρμηνευμένη: Τὸ ὅποιον ἠθέλησα νὰ τὸ ἀφιε-
ρώσω τῇ σοφώτατῃ, καὶ παναρέτου σου ψυχῇ πανιερώτατε δέσποτα, τὴν
ὁποῖαν δικαιολογημένα πρέπει νὰ τὴν βλέπομεν ὡς μίαν στήλην ἐκ πασῶν
συγκειμένην τῶν ἀρετῶν. ἔσποντας νὰ εἶναι ὡς ἀν λείψανον, καὶ ἀπεικόνισμα τῶν
μακαρίων πατέρων ἡμῶν, καὶ διδασκάλων κατὰ πάντα ὅμοιον. Κατάτε εὐσέβειαν,
καὶ ἐνάρετον πολιτείαν. Δέξου λοιπὸν τὸν πόθον, καὶ τὴν εὐλάβειαν, ἣν ἔχει
πρὸς τὴν σὴν πανιερώτητα ὁ δούλος σου, καὶ διαμέρισον μετὰ τὸν ψυχοφελῆτην
λόγον, τοῦτον τὸν πλούτον πᾶσι τοῖς τοῦ Χριστοῦ ἱεροθύταις, καὶ διδασκάλοις
τοῦ χρυστανύμου λαοῦ, ὡς γνήσιος ἐπίτροπος, καὶ ἑξάρχος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου. Ἐξεῖς δὲ | τὸν ἕξιον μισθὸν παρὰ τοῦ πλουτοδότου Θεοῦ. ὃν ἔκε-
τεῦν τοῦ διαφυλάττειν τὴν σὴν πανιερώτητα, εἰς ἑτῶν πολλῶν περιόδους. Εἰς
σύστασιν τοῦ ὑπὸ σοῦ ποιμαινομένου λαοῦ.

Ἐρρώσω ὃ ἱερὰ κεφαλῇ, καὶ ὑπερέχουμοι.

Μαρτίῳ, 18. ἁχλῶ.

Ὁ τῆς σῆς πανιερώτητος πιστὸς δούλος ἐν

ἱερῶν ἐλάχιστος

Ματθαῖος Κιγάλας ὁ Κύριος.

Ἀθανάσιος ὁ Βαλεριανὸς προέστη τῆς ἐλληνικῆς
ἐν Βενετία κοινότητος καὶ τῶν ὁρθοδόξων ἐν Ἰστρίᾳ
καὶ Δαλματίᾳ παροικιῶν ἀπὸ τοῦ 1635-1656, πρότε-
ρον διατελέσας Κυθήρων ἐπίσκοπος. Ἡ ὑπὸ τὸν πρό-
λογον ὑπογραφή δεικνύει βεβαίως ὅτι Ματθαῖος ὁ
Κιγάλας ἦν ἐπιστάτης καὶ ἐπιμελητὴς τῆς ἐκδόσεως.

Ὁ γδὴ ἐν ἑννάτῃ—οὔτε κατὰ συνθήκην—ἀριθ-
μῷ τὴν ἐκδοσιν τοῦ 1648 καὶ ταύτην ἐν Βενετίᾳ, πᾶ-
ρὰ τῷ αὐτῷ Ἰουλιανῷ, ἐπιμελεῖα δὲ τοῦ ἱερομονάχου
Θεοφυλάκτου Ζανφουρνάρου. Ἡ κατὰ συνθήκην ἐν-
νάτη ἐκδοσις, ἣς εἶδον ἀντίτυπον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ
Βατοπεδίου, ἐγένετο μετὰ δέκα τέσσαρα ἔτη. Ὁ τί-
τλος αὐτοῦ ἐν μέσῳ πλαισίου, περιστεφομένου ὑπὸ
δεκαῆξ προφητῶν, ὧν ὑπέρεκειται εὐλογῶν ὁ Σωτὴρ,
ἔχει ὧδε: Εὐχολόγιον | ἐκ πολλῶν | ὧν πρότερον εἶχε
σφαλμάτων . . . * ἀνακαθαρθέν | καὶ τὰ προστεθέν
τῶν νηπίων κανόνα καὶ τινὰς | ἐτέρας εὐχάς. | Τυπω-
θὲν μὲν παρ' Ἰωάννη Πέτρῳ τῷ Πινέλλῳ ἀναλῶ | μασι
τοῖς αὐτοῦ. | Ἐτεῖ ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας
Ἀχξβ'. Εἰς σχῆμα τέταρτον, διακρίνεται ἐπὶ τῇ τῶν
περιεχομένων ἀταξίᾳ ἐν τέλει, λόγου χάριν, μετὰ τὰς
ἀπολύσεις τῶν δεσποτικῶν ἐοργῶν ἀναγινώσκομεν
τὴν εὐχὴν εἰς μετάληψιν σταφυλῆς, τῇ 6 αὐγούστου.

Πρέπει νὰ παρατείνωμεν τὴν ἐπισκόπησιν πολ-
λῶν ἐκδόσεων τοῦ Εὐχολογίου, ὥς οὐ εὖρωμεν μίαν,
ἥτις, πράγματι, κατ' ἀντιβολὴν πρὸς τὰς ἀχρὺς αὐ-
τῆς συντελεσθείσας, δυνατόν ἔστι ἀποκληθῇ καλὴ καὶ
πως ἀνακεκαθαρμένη. Ἐν τούτοις, δεκάτην ἢ δεκάτην
πρώτην, ἢ καὶ δεκάτην δευτέραν εὐρίσκω τὴν παρὰ
Ἀνδρέᾳ Ἰουλιανῷ ἐν Βενετίᾳ γενομένην τῷ 1666, ἣς
οἱ τιτλοφορούμενοι παρ' ἐτέροις «ἐπιμεληταὶ» καὶ
«ἀνακαθάρται» μένουσιν ἡμῖν ἄγνωστοι, ἐμοὶ δ' ὁ
τίτλος μόνον γνωστὸς ἐξ ἐτέρας μαρτυρίας—ἐξ ὁμοίας
δ' ἐγνωσταὶ μοι καὶ ὁ τίτλος τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1673,

* ἐν σελ. 405 (προηγμένου τεύχους) στήλῃ α', πρὸς τῷ τέλει, ὁ τῶν
σελίδων τοῦ περιγραφομένου βιβλίου ἀριθμὸς ἐτέθη 254, ἐν ᾧ ἐπρεπε ἵνα τεθῇ
252.

* λέξεις τινὲς, ἕνεκα τῆς πολυκαιρίας, ἐξηλείφθησαν τέλεον ἐκ τῆς προ-
μετωπίδος τοῦ βιβλίου.

ΑΝΑΜΙΚΤΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ*

A'.

Ἐπὶ τῆς ἐμπροσθίας προσόψεως εἰκονίζεται ἡ Παναγία κατ' ἐνώπιον καθημένη ἐπὶ εὐρέος θρόνου, ἔχουσα ἐπὶ τῶν γονάτων τὸν παῖδα Ἰησοῦν, ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης φέρεται τὸ ὄνομα καὶ ὁ συνήθης πατριαρχικὸς τίτλος ἐν ἑπτὰ γράμμασι. Τίς οἶδε πόθεν ἡ βοῦλλα ἀπεσπάσθη καὶ ὁποῖον δὲ γράμμα κατησφάλιζε, διότι πρὸ ὀκτώ μόνις ἐτῶν ἐγένετο ἡ ἀγορά.

B'.

Τὸ ἔγγραφον ἄρχεται :

† « Ἐκ πολλῶν χειρῶν πιεζόμενός μοι τὴν σποργὴν ἵνα
» θεάτωμαι τοὺς ἀγίους τόπους . . . ἔγω γε **Χριστόφο-**
» **φορος, Φοῦρος** ὑπὸ τὴν ὄρμπερίαν» . . .

Ἰωακείμ κλπ. ὡς ἄνωθι· ἀμέσως δὲ κατωτέρω ἔπεται:
 « Ὁ καθηγούμενος τῆς θείας καὶ ἱερᾶς βασιλικῆς καὶ
 » μεγάλης μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ
 » **Σέργιος** ἱερομόναχος καὶ οἱ συν ἔμοι ἀδελφοὶ τῆς μονῆς
 » ἡμῶν ».

Ἡ ἔγγραφος αὕτη ἀπόδειξις ἢ τῇ υπογραφῇ τοῦ τε πα-

(ἔπεται συνέχεια).
ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

* τὰ ἀποσημειώματα ταῦτα ἀπέστειλεν ἡμῖν ὁ ἔλληογ. καθηγητῆς
κ. Μυστακίδης ἀένου ἀξιώσειω» καθὼς ἐδῆλωσεν. Ἐν τούτοις συλ-
λογοι σημειώσεων τοιούτων ὑπὸ φιλοπόνων λογίων γινόμεναι εἰσὶν εἰο-
νεὶ λιθάρια χρησιμεύοντα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ οἰκοδομήματος τῆς
ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας. Σ. σ. Ε. Ἀλ.

(1) Γεδεών Π. Π. σ. 402-404 καὶ 405-411. Δις ἐπατριάρχησε τῷ 1289-1293 καὶ 1303-1311 ἐνθ' ὅρα καὶ τὰ περὶ τοῦ χαρ-
κτῆρος αὐτοῦ.

(2) *Revue Numismatique*, Paris, 1903, σ. 285.

τριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ καὶ τοῦ ἡγουμένου Σεργίου κεκυρωμένη ἐπὶ κοινοῦ χάρτου εὐρεῖται κατατεταγμένη ὑπ' ἀριθ. 2397 εἰς τι ἐρμάριον ἐν τοῖς πρὸς θεῶν ἐκτεθειμένοις χειρογράφοις τοῦ Γερμανικοῦ Μουσείου (Germanischen Museums) ἀπὸ τὴν LXXIII αἰθουσάν. Ἡ ἀΐθουσα δ' αὕτη ὡς καὶ ἡ προσεχὴς LXXIV ἦσαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐμῆς πρὸς μελέτην ἐπισκέψεως, τῷ 1889, προωρισμέναι πλὴν ἄλλων εἰς τὴν ἐκθεσιν χειρογράφων παντοῦ περιεχομένου αὐτοκρατορικῶν τε π. χ. καὶ παπικῶν ἐγγράφων, ἐντύπων βιβλίων τῆς πρώτης τέχνης (Γουτεμβέργου), ξυλογραφιῶν, χαλκογραφιῶν καὶ τοιούτων ἀπὸ τοῦ 10 μέχρι τοῦ 18 αἰῶνος (1).

Τὸ ἐγγράφον δὲν ἠδυνήθη δυστυχῶς καθ' ὅλοκληρίαν ὑπὸ ἀντιγράφῳ, εἰ καὶ μὴ ἐκτενές, διότι ἦτο ἐγκλειστον ὑπὸ ὑαλίνῃ προθήκῃ, ἀπληθεύον δὲ καὶ πρὸς αἰτήσιν ἀδείας καιρὸς, οὗ ἐσπερούμενη, σπεύδων νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια.

Ἀντέγραψεν τὴν 1) 13 ὁκτωβρίου τοῦ 1889, κατὰ τὰς παρ' ἐμοὶ σημειώσεις.

β'.

Ἐνταῦθα ἄξιον ἐν συντομῇ νὰ σημειωθῶσι:

1) ὅτι περὶ τοῦ πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ ἱκανὰς σημειώσεις περιλαμβάνει ἡ Turcograecia ἐν σ. 229-230. Μάλιστα ἐν τῇ σπουδαιότατῃ ταύτῃ βιβλίῳ τοῦ μακαρίτου Κρουσίου φέρεται τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου ὁμοίαν μαρτυρικὴ ἀπόδειξις ἐκ Καίρου (testimonium) δοθεῖσα τῷ κόμητι Λεουοιστενίῳ Ἀλβέρτῳ τῇ 26 δεκεμβρίου 1561, ἀναπαρίσταται δ' ἐν πανομοιότητι καὶ ἡ ὑπογραφή αὐτοῦ.

Κατὰ περίεργον σύμπτωσιν, τὸ κείμενον τῆς ἀποδείξεως ταύτης εὗρον δημοσιευόμενον ἐλληνιστί τε καὶ λατινιστί ἐν σπανιωτάτῳ βιβλίῳ, ὅπερ ἐπιγράφεται Davidis Chytraei, Oratio de Statu Ecclesiarum hoc tempore in Graecia. Wittembergae 1580 ἐν σ. 135.

Τὸ ἐλληνιστὶ κείμενον ἐκ τῆς σελ. 81-82 παραλαμβάνων ὡς ἔχει παρατίθημι ὧδε:

PATRIARCHAE ALEXANDRINI

literae testini Alberto comiti

à Lewenstein datae

anno 1561.

Ὁμολογῶ ἐγὼ Ἰωακείμ, πάπας καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ κριτῆς τῆς οἰκουμένης: ὁμοῦ μετὰ τοῦ πανοσιωτάτου καθηγουμένου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ: Πῶς ἦλθε καὶ προσεκύνησεν, οὗς ἁγίους καὶ σεβασμίους τόπους: τὸ ἅγιον ὄρος τὸ Σιναιον, ἡγουν τὴν ἁγίαν κορυφήν,

(1) Τὰ ἀρχαιότερα, ἅπερ εἶδον τότε, ἦσαν βεβαιωτήριον ἐγγράφον βασιλέως Γερμανίας, Λουδοβίκου τοῦ Παιδός, τῷ 905, ἐκδομένον καὶ ἄλλα τῶν τριῶν Οθωμάνων διάφορα δωρητήρια. Ἐχω νῦν ὑπ' ὄψιν μου νεώτερον κατάλογον Ὁδηγὸν τοῖς τὰς Συλλογὰς τοῦ ἀρχαίου τούτου Μουσείου ἐπισκεπτομένοις (1899) ἀλλ' οὐδεμίαν σχετιζομένην ὁδηγίαν εὕρισκω, ὡς οὐδὲ ἐν τῇ δεκάδι ἄλλων καταλόγων περιγραφικωτέρων τῶν συλλογῶν, ἃς αἱ 83 μεσαιωνικαὶ μοναστηριακαὶ αἰθούσαι ἐγκρύπτουσι πρὸς διδασκαλίαν τοῦ καθόλου βίου τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ διὰ μέσου τούτων αἰώνων.

ἐν ᾗ ὁ προφήτης Μωϋσῆς τὸν νόμον ἐδέξατο: καὶ τὴν ἁγίαν βάτον, ἐν ᾗ τῆς ἁγίας καὶ αἰεὶ Παρθένου προετυπώθη μυστήριον: καὶ τὴν ἁγίαν μεγαλομάρτυρα καὶ πάνσοφον καθαρὴν (οὕτω) καὶ ἅπαντα τὰ προσκυνήσιμα: ὁ ἐντιμότερος ἀρχὸς, Ἀλμπρέχθος, γρόφ τζούκ λεβεστάννι, βαρὼν ἐν σάρφενεκ (1) καὶ ὅστις διαγνώσεται τὴν γραφὴν αὐτήν: δότω αὐτοῦ πίστιν, καὶ μηδεὶς αὐτῇ ἀντιστῇ, οὐδὲ ἀντεῖπη, ὡς περ ἂν εἴη μὴ ἀληθές: καὶ εἰς πίστωσιν καὶ τῆς ἀληθείας ἀσφάλισιν, κἀτωθεν ὑπεγράψαμεν ταῖς ἰδίαις ἡμῶν χερσὶ: ἔπει ἀφ᾽ αὐτοῦ (οὕτω) Χριστοῦ: ἀπὸ δὲ Ἀδάμ, Χ ο, δεκεμβρίῳ κ δ' ἐγράφη (οὕτω)

Ἰωακείμ ἐλέφ Θεοῦ πάπας καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας.

Σημ. Ἀλλας σημειώσεις ἐξ ἄλλων βιβλίων οὐ τοῦ παρόντος σημειώματος καὶ τοῦ καιροῦ. Αἱ ὀρθογραφαὶ διατηροῦνται ὡς ἐν τῷ ἐντύπῳ.

γ'.

Τοῦ περιηγητοῦ Φούρερ ὑπάρχει γνωστὸν μοι σπάνιον τὸ βιβλίον τόδε:

CHRISTOPH FUERER ab Haimendorf Itinerarium Aegypti, Arabiae, Palaestinae, Syriae, aliarumque regionum Orientalium. Cum figuris, ἐν αὐτῇ τῇ Νυρεμβέργῃ ἐκδομένον τῷ 1620, εἰς 4ον.

B. A. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

ΠΕΡΙ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου)

Ὁ σκοπὸς, ὃν ἐπιδιώκει ἡ ἠθικὴ δύναμις, καὶ ὅστις, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν διοικητικὴν ποινὴν, κείται ὀλιγώτερον ἐν τῷ ἀμέσῳ παρόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι, παρέχει αὐτῇ καὶ ἄλλον χαρακτῆρα ἐκείνου ὅστις κατεδείχθη ἀναγκαῖος διὰ τὴν ἐκφοβιστικὴν ποινὴν. Ἐὰν αὕτη δέον νὰ ἐπέλθῃ ἀμέσως, δι' ἐκείνην συνιστάται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναβολή, διότι ἡ ὑπὸ τῆς ἠθικῆς ποινῆς σκοπούμενη βελτιοῦσα ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ φρονήματος τοῦ ἀνατρεφόμενου, ἴσως μᾶλλον ἐξασκεῖται διὰ τοῦ φόβου ἀπὸ τῆς ποινῆς, ἢ διὰ τῆς λύπης, ἣν αὕτη προκαλεῖ. Ἐὰν παρ' ἐκείνη ἀρμόζῃ ὁ «τραχὺς τόπος», διότι οὗτος ὡς τάχιστα ἀποκαθιστᾷ τὴν ταραχθεῖσαν ἡσυχίαν καὶ τάξιν, ἐξαρτᾶται ἐνταῦθα ἡ ἐνέργεια μᾶλλον ἀπὸ τῆς μακροτέρας διαρκείας τοῦ κακοῦ τῆς ποινῆς ἢ ἀπὸ τῆς ταραχῆς, ἣν τοῦτο ἐπιφέρει. Ἐὰν ἐκεῖ ἡ ποινὴ τελειώσῃ, ἀφοῦ ἐξαναγκασθῇ διὰ τῆς ποινῆς ἡ ἐπιζητούμενη τυφλὴ ὑπακοή, ἐξαρτᾶται ἐνταῦθα ἡ ἐλπιζομένη ἐπιτυχία τῆς βελτιώσεως ἴσως ἀκριβῶς πρὸ παντὸς ἀπὸ μακρᾶς ἀπη-

[1] Εἶναι ὁ Albertus Gpoff zu Lewenstein, Baro in Scharpfneek.

χήσεως τῆς δυσαρμονίας μεταξύ ἀνατρεφόντος καὶ ἀνατρεφόμενου, δι' ἣν ἡ ἐπιβαλλομένη ποινὴ ἦτο μόνον ἡ αἰσθητὴ ἐκφανσις. Ἐὰν ἐκεῖ ὅλαι αἱ μακραὶ ποιινικαὶ ἀγορεύσεις καὶ ἀναπτύξεις τῆς γενομένης ἀδικίας εἶναι ὄχι μόνον περίτται, ἀλλὰ καὶ, ἔνεκα τῆς ἀμβλυνοῦσης αὐτῶν ἐνεργείας, ἐπιβλαβεῖς, δικαιούνται τις ἐνταῦθα ν' ἀναμένη συμβολὴν εἰς τὴν ἠθικὴν σωτηρίαν, ἣν ὀφείλει νὰ προσφέρῃ ἡ ποινὴ, τότε μόνον, ὅταν ἐν ἐκτάσει συζητηθῇ μετὰ τοῦ ἀνατρεφόμενου ἡ παράβασις, καὶ αὐτὸς οὗτος προκληθῇ εἰς τὴν σκέψιν, τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ, διὰ νὰ φανῇ δίκαιος πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀπαιτήσεις. Μάλιστα εἰς τινὰς περιπτώσεις θὰ εἶναι δυνατόν νὰ περιορισθῇ ἡ ποινὴ εἰς τοιαύτας ἀναπτύξεις καὶ εἰς τὸν ἐξαναγκασμὸν πρὸς ὁμολογίαν αὐτοῦ τοῦ ἀνατρεφόμενου περὶ τῆς ἀδικίας. Ἰδίως τότε, ὅταν τὸ πρῶτον δίδεται τοιαύτη ἀφορμὴ.

Ταῦτα ὑποδηλοῦσι συγχρόνως τὴν διαφορὰν, ἣτις ὑφίσταται μεταξύ τῆς ἠθικῆς καὶ παιδαγωγικῆς ποινῆς. Ἐνῶ ἡ ποινὴ αὕτη δέον νὰ ἐμφανίζεται ὡς φυσικὴ συνέπεια τῆς μὴ ὀρθῆς πράξεως¹, παρὰ ταύτην δὲ (τῇ ποινῇ) ἀκριβῶς τοῦτου ἔνεκα τὸ πρόσωπον τοῦ παιδαγωγοῦ δὲν ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα, παρ' ἐκείνην τὸ πρόσωπον ἔχει τὴν μεγαλειτέραν σημασίαν. Ἡ σημασία αὕτη συνίσταται ἐν τούτῳ, ὅτι ἡ ἐνέργεια τῆς ποινῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ παιδαγωγοῦ, ἀπὸ τὴν αὐθεντίαν, ἥς οὗτος ἀπολαύει, καὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπην, δι' ἣς ὁ ἀνατρεφόμενος γινώσκει ἑαυτὸν μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένον. Ἐὰν ἡ σχέσις αὕτη εἶναι ὁποῖα ὀφείλει νὰ εἶναι, τότε μία ἡπία ποινὴ καθορθώνει περισσότερα ἢ ἡ τραχεῖα ποινὴ παιδαγωγοῦ τινος, ὅστις στερεῖται ἀμφοτέρων τούτων τῶν σπουδαιοτάτων προϋποθέσεων πάσης ἐπιτυχούς παιδαγωγικῆς ἐνεργείας. Μόνον ὅταν ἔχῃ τις πρὸς ὀφθαλμῶν τὴν διαφορὰν ταύτην, δύναται νὰ εὕρῃ τὴν ὀρθὴν θέσιν πρὸς τὸ ζήτημα, ἂν ἐν τῇ ποινῇ ἐπιτρέπηται νὰ γίνῃται δῆλη ἡ οὐ, ἡ δυσαρέσκεια τοῦ παιδαγωγοῦ. Ἐν τῇ σωφρονιστικῇ ποινῇ ἡ ἐκδήλωσις τῆς δυσαρεσκείας εἶναι δυνατόν τοσούτῳ μᾶλλον νὰ λείπῃ, ὅσω καλλίτερον μιμνῆται αὕτη τὴν φυσικὴν συνέπειαν τοῦ παραπτώματος. Καὶ ἡ ἐκφοβιστικὴ ποινὴ δὲν ἔχει ἀνάγκην αὐτῆς. Ἐπιτυγχάνει τὸν σκοπὸν τῆς ὡς ἄριστα, ὅταν ἐκτελεῖται μετὰ φαινομενικῆς ψυχρότητος καὶ ἀδιαφορίας. Ἡ ἀπαίτησις ὅμως ὅπως καὶ ἡ ἠθικὴ ποινὴ ἐκτελεῖται ψυχρότατα, ἀντίκειται τόσον εἰς τὸ φυσικὸν συναίσθημα, ὥστε

ἤδη τοῦτου ἔνεκα φαίνεται μὴ ἐπιτρεπομένη. Ἀλλὰ μόνον ἡ κατανόησις τῆς οὐσίας τῆς ἠθικῆς ποινῆς ἐπιτρέπει νὰ ἐννοήσῃ τις, διατὶ ἀκριβῶς ἐν τῇ διὰ τῆς ποινῆς ἐκδηλωθείσῃ ἀγανακτήσει συνίσταται μέρος τῆς ἐπιδράσεως αὐτῆς. Ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ αὐτῆς, ἐὰν αὕτη, ἣτις περισσότερον ἀκόμη τῶν δύο ἄλλων ποινῶν δέον νὰ πηγάζῃ ἐκ τῆς θερμῆς τοῦ αἰσθήματος, ἐκτελεῖται μετὰ πλήρους ἡσυχίας τῆς καρδίας ἢ μάλιστα καὶ μετὰ ψυχρότητος, ἀφοῦ ἡ ἐκδήλωσις τῆς λύπης διὰ τὸ παράπτωμα τοῦ ἀνατρεφόμενου ὑπὸ εὐνοϊκὰς συνθήκας εἶναι τὸ αποτελεσματικώτερον μέρος τῆς ποινῆς. Μόνον μέχρι πάθους δὲν πρέπει ν' αὐξήσῃ ἡ δυσαρέσκεια, ἥδη διὰ τοῦτο ὄχι, διότι τὸ πάθος πάντοτε φέρει τὸν παιδαγωγὸν εἰς κίνδυνον, νὰ ὑπερβῇ τὸ ὀρισμένον μέτρον τῆς ποινῆς. Ἀληθῶς ἡ τήρησις ἀκριβῶς τῶν ὁρίων, ἅτινα χωρίζουσι τὴν φυσικὴν δυσαρέσκειαν τοῦ πάθους, εἶναι ἰδιαίτερος δυσχερὴς τέχνη, ἣν δὲν δύνανται νὰ καυχῶνται ὅτι κατέχουσι πάντες οἱ κεκλημένοι εἰς τὴν ἀγωγὴν. Καὶ ἀκριβῶς ἡ σπουδαιοτάτη ιδιότης τοῦ παιδαγωγοῦ, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν ἀνατρεφόμενον, δυσχεραίνει τὴν τέχνην ταύτην. Ἄλλως δὲν θὰ ἔσφαλλε τόσον συχνὰ ἀκριβῶς ἡ οἰκιακὴ ἀγωγὴ ἐν τῇ παραβάσει τοῦ νόμου τοῦτου.

Δύναται τις νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἡ ἀφηρημένη διάκρισις τῶν τριῶν εἰδῶν τῶν ποινῶν δὲν εἶναι δυνατόν πάντοτε ἐν τῇ παιδαγωγικῇ πράξει νὰ τηρῇται αὐστηρῶς. Οὐχὶ ἀπλῶς διότι καὶ ἡ ἐκφοβιστικὴ ποινὴ, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ σωφρονιστικὴ ἐπὶ τέλους, καίτοι μόνον ἐμμέσως, ἔχει πρὸς ὀφθαλμῶν τὴν βελτίωσιν τοῦ ἀνατρεφόμενου, ἀλλὰ διότι καὶ ἡ ποινὴ, ἣτις πρὸ πάντων ἔδει μόνον νὰ ἐκφοβίσῃ, καὶ ἡ ποινὴ, ἣτις ζητεῖ νὰ συνετίξῃ, ἴσως συγχρόνως δίδει καὶ εἰς τὴν βούλησιν διεύθυνσιν τινα πρὸς τὸ δίκαιον, καὶ διότι δὲν ἐλλείπει ὅλως ἀπὸ τῆς ἠθικῆς ποινῆς ἡ ἐκφοβιστικὴ ἢ ἡ σωφρονιστικὴ ἐνέργεια. Ἐν τούτοις καὶ ἐνταῦθα καθαρὰ ἐξέλιξις ἐννοιῶν παρέχει τὸ προτέρημα, ὅτι διαδίδει μόνον περὶ τῆς παιδαγωγικῆς πράξεως τὴν σαφήνειαν, δι' ἣς οἱ ταύτην κατέχοντες προφυλάσσονται ἀπὸ ἀστοχημάτων. Εἰς τοιαῦτα ὑπόκειται ἐν τῇ παιδαγωγικῇ ἐνεργείᾳ ἐκεῖνος, ὅστις ἀγνοεῖ τὰς λειτουργίας αὐτίνες διὰ τῶν διαφόρων ποινῶν εἶναι δυνατόν καὶ πρέπον νὰ προζενθῶσιν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ παιδός. Μόνον ἀπὸ τοιαύτης γνώσεως ἀναπτύσσεται ἡ κρίσις, τίνες ποινὰς δέον νὰ ἐκλέγωμεν καὶ κατὰ ποῖον τρόπον νὰ χειριζώμεθα αὐτάς.

(ἔπεται συνέχεια)

1. Ὡς γνωστὸν ὁ Rousseau θέλει ταύτην τὴν ποινὴν μόνον ἰσχύουσιν. Λέγει περὶ τούτου: «Ἐξεφράσθην ἀρκούντως σαφῶς περὶ τούτου, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὀρίξῃ τις ποινὴν εἰς τὰ παῖδια ὡς τοιαύτην, ἀλλ' ὅτι αὕτη ὀφείλει πάντοτε νὰ ἔρχεται ὡς φυσικὴ συνέπεια τῆς κακῆς αὐτῶν διαγωγῆς». Rousseau Αἰμίλιος. Μεταφρ. γεομαν. τοῦ E. von Sallwürk. Β' βιβλίον σ. 240.

Ὑπεύθυνος ΧΡ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΘ' ΤΕΥΧΟΥΣ

1948

Τ.μ. 727226